افزایش آمار سرطان پستان بین زنان دهه شصتی

24 خرداد 1401

بررسی‌ها نشان می‌دهد موارد شناسایی سرطان پستان در زنان متولد دهه ۶۰ افزایش یافته است. کارشناسان می‌گویند این اتفاق به‌دلیل بالا بودن متولدان در آن دهه است.

سن ابتلا به سرطان پستان در کشور پایین آمده و حالا گفته می‌شود موارد شناسایی‌شده در میان زنان متولد دهه ۶۰ بالا رفته است؛ زنانی که در آستانه ورود به سن میانسالی قرار دارند.

روز گذشته آماری از ابتلای سالانه به سرطان پستان از سوی رئیس بخش رادیولوژی انستیتو سرطان بیمارستان امام خمینی(ره) اعلام شد که نشان می‌داد در ایران سالانه ۶ هزار سرطان پستان ثبت می‌شود؛ آماری که از سوی رئیس اداره پیشگیری از سرطان وزارت بهداشت ۱۷ هزار نفر و از سوی یکی از اعضای هیأت مدیره پژوهشکده سرطان معتمد جهاددانشگاهی ۱۹ هزار نفر اعلام شد.

کارشناسان و متخصصان فعال در حوزه سرطان تأکید می‌کنند که موارد ابتلا به سرطان پستان در ایران نسبت به سایر کشورها پایین است. آن هم به‌دلیل جوان بودن جمعیت است. اما نکته اینجاست که در سال‌های اخیر، سن ابتلا به سرطان پایین رفته و موارد ابتلا در میان زنان زیر ۴۰ سال هم دیده می‌شود.

متخصصان می‌گویند نبود غربالگری‌های پیشرفته و ناآگاهی زنان و همچنین تشخیص دیرهنگام این بیماری، موارد ابتلا را بالا برده است. این همان موضوعی است که رئیس بخش رادیولوژی انستیتو سرطان بیمارستان امام خمینی(ره) به آن اشاره می‌کند و می‌گوید: «سالانه بیش از هزار نفر به‌دلیل این بیماری جانشان را ازدست می‌دهند که دلیل اصلی آن، دسترسی‌نداشتن به غربالگری و تشخیص‌ندادن به‌موقع تومور است.» به‌گفته او، در ایران، هنوز غربالگری سرطان پستان به‌طور جامع و فراگیر انجام نمی‌شود.

این موضوع در حالی مطرح می‌شود که علی قنبری مطلق، رئیس اداره پیشگیری از سرطان وزارت بهداشت که آمار ثبت سالانه بیش از ۱۷ هزار مورد سرطان پستان در کشور را به همشهری داده، تأکید می‌کند که وزارت بهداشت برای غربالگری اقداماتی انجام داده است: «تشخیص زودهنگام سرطان پستان به‌صورت پایلوت شروع شده است، روش اولیه معاینه در سطح شبکه‌های بهداشت در حال انجام است. اقدام مهمی که صورت گرفته، متقاعد کردن سازمان‌های بیمه‌گر برای تحت پوشش قرار دادن اقدامات تشخیصی بود. آنها متقاعد شده‌اند که این خدمات در نظام شبکه بهداشتی درمان بیمه شود تا با هزینه کمتری صورت گیرد.»

او آمار مرگ ناشی از سرطان پستان در کشور را قابل‌قبول می‌داند با این توضیح که: «ما شاخصی تحت عنوان شاخص بقای ۵ساله داریم. این شاخص در ایران ۷۰ درصد و قابل‌قبول است. به این معنی که

بعد از ۵ سال از ابتلا، از هر ۱۰ زن، ۷ زن، به زندگی‌شان ادامه می‌دهند.

مسئله نگران‌کننده اما مراجعه دیرهنگام زنان برای تشخیص است.» پیش از این پژوهشگران پیش‌بینی کرده بودند که تا سال۲۰۲۵، میزان ابتلا به سرطان پستان در ایران تا ۶۳درصد افزایش پیدا کند. در این میان براساس آخرین گزارش نظام ثبت سرطان کشور در سال۹۴، سرطان پستان با فراوانی نسبی ۲۵درصد از سرطان‌های زنان، شایع‌ترین سرطان زنان و ۱۲درصد کل سرطان‌ها را تشکیل می‌دهد. در سال۹۴، ۱۳هزار و ۱۰۶مورد جدید سرطان پستان در ایران شناسایی شد که ۱۲هزار و ۸۰۲مورد آن در زنان و ۳۰۴ مورد در مردان رخ داده است و میزان بروز اختصاصی سنی آن ۶۳/۳۲ در ۱۰۰ هزار زن گزارش شده است.

سن ابتلا به سرطان پستان در ایران پایین است

آسیه الفت‌بخش، متخصص جراحی عمومی، عضو هیأت علمی پژوهشکده سرطان معتمد جهاد دانشگاهی اما نظر دیگری درباره غربالگری دارد. او می‌گوید: «ماموگرافی توانایی تشخیص سرطان حتی در مراحل اولیه را دارد، شناسایی زودهنگام هم آمار مرگ به‌دلیل ابتلا به این بیماری را کاهش می‌دهد. در ایران اما سیاستگذاری برای غربالگری، براساس هزینه اثربخشی است. در کشورهای جهان سوم و رو به رشد مانند ایران، ماموگرافی روتین، هزینه اثربخشی ندارد، به همین دلیل غربالگری فرصت‌طلبانه انجام می‌شود. به این معنی که زنان به هر متخصصی که مراجعه می‌کنند به‌ویژه متخصص زنان یا داخلی، درصورت قرارداشتن در سن بالای ۴۰سال، ماموگرافی تجویز می‌شود، هم‌اکنون این سیاست در حال اعمال است.» به‌گفته او، درمان این سرطان در استیج صفر تا ۲، با این روش قابل انجام است.

او درباره آمار سالانه ابتلا به سرطان پستان در کشور، تأکید می‌کند که در سال۹۶، آخرین آمار حکایت از ابتلای سالانه ۱۹هزار بیمار به این نوع سرطان داشت. با این‌همه می‌گوید که از نظر میزان بروز این نوع سرطان، ایران در سطح متوسط رو به پایین قرار دارد: «در برخی کشورهای اروپایی و آمریکایی از هر ۱۰۰هزار زن، ۱۸۰زن مبتلا به سرطان پستان می‌شوند. در ایران این عدد ۳۵تا ۴۰نفر است. اما نکته اینجاست که در کشور ما، سن ابتلا به این سرطان پایین‌تر است.» به‌گفته او، در ایران، میانگین سنی ابتلا به سرطان پستان ۴۵ تا ۵۰سال است، در کشورهای دیگر بین ۵۵ تا ۶۰سال. دلیل آن هم جوانی جمعیت است: «با اینکه سرطان پستان، شایع‌ترین سرطان در میان زنان است اما از نظر علت مرگ، در رتبه دوم یا سوم قرار دارد، چراکه معمولا زود تشخیص داده و درمان می‌شود.»

غربالگری زنان ۳۰ تا ۷۰ سال

نیلوفر رجایی‌پور، کارشناس برنامه میانسالان مرکز بهداشت شمال تهران و عضو فعال مؤسسه سرطان پستان تهران درباره غربالگری‌هایی که در مراکز بهداشت اقداماتی برای آموزش و غربالگری زنان برای تشخیص زودهنگام سرطان پستان در حال انجام است، به همشهری توضیح می‌دهد.

او با اعلام اینکه غربالگری به‌صورتی که برای زنان سونوگرافی‌های وسیع انجام شود، وجود ندارد، می‌گوید: «جامعه هدف، ۳۰ تا ۷۰سال هستند که برای شناسایی زودهنگام این بیماری در آنها از روش‌های بیماریابی ازجمله ماموگرافی استفاده می‌شود.

البته از سوی مراکز بهداشت به افراد در این گروه سنی، آموزش معاینه‌های خانگی داده می‌شود.» براساس اعلام او، زنان در معرض خطر، چند گروهند. یک کسانی که اعضای درجه یک‌شان مبتلا به سرطان‌های پستان، لوزالمعده، پروستات و یا تخمدان شده باشند. درجه یک، یعنی پدر، برادر، خواهر و مادر و دیگری. کسانی که خانواده درجه دو آنها مبتلا به یکی از این بیماری‌ها باشند؛ درجه دو، یعنی خاله، دایی، عمو و عمه، مادربزرگ و پدربزرگ. البته درجه سه هم دخترخاله و پسرخاله و... هستند که خیلی در ابتلا به سرطان تأثیری ندارند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که ارث، تنها ۱۵درصد در ابتلا به سرطان پستان نقش دارد و ۸۵ درصد غیرارثی است.

رجایی‌پور می‌گوید: «اگر مثلا مادر در ۴۰سالگی مبتلا به سرطان شده باشد، دختر باید ۸ سال قبل از آن، یعنی از ۳۲ سالگی چکاپ‌ها را شروع کند و تحت مراقبت باشد. اگر فرد تا قبل از استیج یا مرحله۴ مراجعه کند، احتمال درمان قطعی بالاتر است. حتی افرادی که متاستاز کرده باشند هم شانس درمان دارند. متاستاز برای سرطان پستان هم معمولا در غده لنفاوی زیربغل دیده می‌شود.»

بنا بر اعلام این کارشناس، هم‌اکنون از سوی مراکز بهداشت، ماماها در حال آموزش برای خودآزمایی زنان هستند که به آنها نوع توده و ویژگی‌های آن آموزش داده می‌شود تا آنها هم در زمینه بیماریابی اقدام کنند.

او می‌گوید: «در مراکز بهداشت، غربالگری سرطان پستان رایگان است، اما سونوگرافی و ماموگرافی، با برگه‌ای که از سوی این مرکز داده می‌شود، در مراکز دولتی با دفترچه بیمه انجام می‌شود. اگر هم بیمار مشکل مالی داشته باشد، با مراکز، هماهنگ می‌شود.» رئیس بخش رادیولوژی انستیتو سرطان بیمارستان امام خمینی(ره) هم در همین زمینه به همشهری می‌گوید: «استفاده از ماموگرافی غربالگری اغلب در بیماران بالای ۴۰سال بدون یافته مشکوک توصیه می‌شود و در بیماران با ریسک بالای ابتلا به سرطان پستان (همچون وجود سابقه اختلالات ژنتیک، سابقه فامیلی مثبت در بستگان درجه یک زیر 40 سال، سابقه درمان رادیوتراپی) و زنان دارای یافته مشکوک مانند توده قابل لمس، ترشح مشکوک یا تغییر شکل و فرورفتگی نوک پستان نیز انجام ماموگرافی به‌خصوص از نوع سه‌بعدی (توموسنتزیس)که تکنیک جدیدتر هست و به‌طور محدود در کشور وجود دارد، توصیه می‌شود و در کنار آن استفاده از سونوگرافی بهترین روش تکمیلی برای بررسی توده‌های پستان است.»

به گفته او، در بیماران سنین زیر ۳۰ سال ترجیحا استفاده از سونوگرافی و معاینه کلینیکی نخستین اقدام خواهد بود و سپس درصورت تشخیص سرطان استفاده از روش ماموگرافی جهت تعیین دقیق‌تر محدوده بیماری و ارزیابی یافته‌های همراه مانند رسوب کلسیم مشکوک پیشنهاد می‌شود.

هشدار به زنان دهه ۶۰

نکته مهم در ماجرای ابتلا به سرطان پستان، متولدین دهه۶۰ هستند که گفته می‌شود موارد ابتلا در آنها، بیشتر از گذشته شناسایی می‌شود. قبلا آزاده جولایی، جراح و رئیس مؤسسه سرطان پستان تهران، نسبت به ابتلا به سرطان در میان زنان دهه۶۰، هشدار داده بود. به‌گفته او در دهه ۶۰، کشور با انفجار جمعیت مواجه شد. حالا همین گروه وارد سن میانسالی شده‌اند؛ سنی که همراه با ابتلا به انواع بیماری‌ها ازجمله سرطان، دیابت، فشار خون و... است. مسئله اینجاست که هم‌اکنون جمعیتی که وارد سن ابتلا به سرطان شده‌اند، تعدادشان بیشتر شده که سرطان پستان هم در همین گروه قرار دارد.

نیلوفر رجایی‌پور، کارشناس برنامه میانسالان مرکز بهداشت شمال تهران هم به این موضوع اشاره می‌کند. او می‌گوید: «دهه‌شصتی‌ها و به طور کلی متولدان ۵۷ تا ۶۲، ورود به سن میانسالی دارند. ما شاهد دو تا سه برابر شدن موارد ابتلا به سرطان در زنان اوایل دهه ۶۰ هستیم. بنابراین لازم است که این افراد برای معاینات دوره‌ای اقدام کنند.»

به‌گفته او، در کنار اینها، تغذیه نادرست، آلودگی‌ها و تحرک کم هم موارد ابتلا به سرطان را بالا می‌برد: «افرادی که ازدواج نکرده‌اند یا تجربه بارداری و شیردهی ندارند، بیشتر در معرض ابتلا به سرطان قرار دارند. همچنین افرادی که دیرتر وارد دوره یائسگی می‌شوند یا بلوغ زودتر داشته‌اند هم در گروه خطر قرار دارند.»

آسیه الفت‌بخش، عضو هیأت علمی پژوهشکده سرطان معتمد جهاد دانشگاهی هم با تأیید این موضوع می‌گوید: «موارد ابتلا در سنین پایین ۴۰سال هم زیادشده است که از دلایل آن، تغییر در سبک زندگی، بارداری در سنین بالا یا نداشتن تجربه بارداری است. در کنار آن عوامل محیطی هم نقش دارد. دهه‌شصتی‌ها هم‌اکنون در آستانه ۴۰سالگی قرار دارند و باید از ۴۰سالگی به بعد، نخستین غربالگری را با ماموگرافی شروع کنند.»

به گفته او، ناآگاه‌بودن زنان یکی از مسائل نگران‌کننده در افزایش موارد ابتلا به سرطان است. او در ادامه درباره درمان‌های جدید با تکیه بر سلول‌درمانی و ایمنی‌درمانی که به‌تازگی و به‌طور محدود انجام شده هم توضیح می‌دهد.

به‌گفته او، ایمنی‌درمانی و سلول‌درمانی برای درمان تمام سرطان‌ها قابل توجه است. این روش برای سرطان‌های پیشرفته انجام می‌شود و در ایران هم این درمان آغاز شده است. نکته اینجاست که در شیمی‌درمانی، سلول‌های سرطانی و غیرسرطانی از بین می‌روند اما در ایمنی‌درمانی یا سلول‌درمانی تنها سلول‌های سرطانی می‌میرند.

منبع: روزنامه همشهری